

Odd Arne Paulsen

Høring - modell for styring og ledelse ved UiT Norges arktiske universitet - Svar fra NT-fak

Viser til utsendte høringsnotat. Fakultetet har behandlet saken i flere møtefora og saken har vært sendt på intern høring.

Stortinget har justert U og H- loven, slik at ansatt rektor nå er normalen i sektoren. Men institusjonens styre kan selv bestemme tilknytningsform ved simpelt flertall, dvs. for eks. bestemme at det skal være valgt rektor. Styret ved UiT har bedt om at denne saken kommer til vurdering H-2016. Hovedspørsmålene som bes besvart i høringen er:

1. Hvilken ordning bør UiT Norges arktiske universitet velge med virkning fra 1.8.2017?
 - Valgt rektor som også er leder av universitetsstyret, og åremålsansatt universitetsdirektør (delt ledelse)
 - Ansatt rektor og ekstern leder av universitetsstyret (enhetlig ledelse)
2. Hva er hovedbegrunnelser for vurderingen under punkt 1, og hva kan være fordeler og ulemper med de to ordningene?
3. Dersom UiT Norges arktiske universitet skal videreføre dagens ordning med valgt rektor: hva kan være en hensiktsmessig størrelse og sammensetning av rektorteam?
4. Dersom UiT Norges arktiske universitet skal innføre ordning med ansatt rektor: hva kan være en hensiktsmessig sammensetning av universitetsledelsen?
5. Dersom UiT Norges arktiske universitet skal innføre ordning med ansatt rektor: hvordan kan rekrutteringsprosessen legges opp, jf. at prosessen skal sikre at rektor har faglig og ledelsesmessig legitimitet?
6. Andre hensyn og synspunkter som høringsinstansene mener kan være relevante.

Saken ble drøftet med instituttlederne som igjen har diskutert problemstillingene på sine institutt, gjennom allmøter eller andre arenaer. Under er det nedfelt noen vurderinger rundt henholdsvis ansatt og valgt rektor:

Ansatt rektor

- 1) Større rekrutteringsgrunnlag
- 2) Krever en demokratisk og åpen ansettelsesprosess som gir legitimitet til prosessen og tillit til den som ansettes
- 3) Mindre maktkonsentrasjon ved ansatt rektor enn ved valgt rektor, der sistnevnte er både styreleder og øverste faglig ansvarlig i en og samme person. Samtidig vil både administrasjon og nivå 2 dekaner, kunne fungere som et korrektiv.
- 4) Gode erfaringer med ekstern styreleder i mange organisasjoner både i og utenfor UiT. Også gode erfaringer ved NT-fak.

- 5) Mer ryddig og klar ledelsesform, der det er en leder for institusjonen, i motsetning til ved valgt rektor der det er to-delt ledelse.
- 6) Ved tilsatt rektor vil UiT få en ekstern styreleder; åpner UiT mer opp for samfunnet utenfor oss
- 7) Kan være utfordrende å finne en god ekstern styreleder
- 8) Dersom vi tilsetter rektor, kan valg av universitetsstyret «overta» som arena for demokrati og ansatte medvirkning

Valgt rektor

- 1) Ved valg blir rektor oppfattet av mange mer en tillitsperson for hele organisasjonen og gir rektor større grad av legitimitet.
- 2) Valg oppfattes av noen som mer demokratisk enn tilsetting. Samtidig er det demokratiske utfordringer ved valg, der «kjøttvekta» rår (for eks. UiT har hatt mange rektorer fra det største fakultetet, Helse-fak) og valgdeltakelsen er vanligvis lav.
- 3) Valgt øverste leder passer bedre til en kunnskapsorganisasjon. Ansettelse mer typisk for bedrifter
- 4) Valgt rektor gir institusjonen større grad av autonomi (unngår ekstern styreleder). Ekstern styreleder skal utnevnes av KD og kan bidra til at institusjonen bli tettere bundet opp mot KD, enn tilfellet vil være ved valgt rektor.
- 5) Ikke riktig tidspunkt for UiT å endre til tilsatt rektor nå, fordi dette kan føre til omfattende endringer i adm. stab i en tid da UiT bør fokusere på å få en god organisasjonsmodell på plass, etter alle fusjonene.

Som det fremgår er det vektige argumenter både for og imot begge ordningene. Men argumentene vektet litt forskjellig hos den enkelte, og det er følgelig ulike konklusjoner på hvilken ordning som UiT er best tjent med. Det synes å være en generell oppfatning at UiT kan leve godt med begge ordningene.

Hensiktsmessig størrelse og sammensetning på rektoratet og universitetsledelsen

Når det gjelder hensiktsmessig størrelse på rektoratet, er det vår oppfatning av dagens rektorat på 6 medlemmer, er for stort. De oppgavene som i dag er tillagt viserektorer med campusene utenfor Tromsø, kan integreres i fakultetene, eventuelt i rektor/ direktørs administrative stab.

Rektoratets størrelse vil det være avhengig av hva slags oppgaver som skal ivaretas. Størrelsen vil også være avhengig av hvordan fakultetsstrukturen i fremtiden vil se ut. Vi tror UiT vil være tjent med et lederteam som ikke er for stort og som har en sterkere grad av faglige oppgaver. Vi foreslår her to alternative modeller for å oppnå dette: 1) der rektoratet ivaretar dette og 2) der rektorat + dekaner utgjør et lederteam.

Alternativ 1); Dersom UiT fortsetter med mange fakultet av ulik størrelse slik som i dag, vil en mulighet være å ha viserektorer med et særlig ansvar for å koordinere arbeidet mellom fakultetene. Man kan for eksempel tenke seg en viserektor som koordinerer MNT-fagene som i dag er splittet på fire fakultet ved UiT. Tilsvarende kunne man ha en viserektor for humaniora-samfunnsfag og en for helsefagene. Dette vil i så fall være et rektorat bestående av en rektor og tre viserektorer. Dekanenes funksjon vil da kunne bli noe endret.

Alternativ 2) Dersom antallet fakultet reduseres for eks. til tre store fakultet, ett for humaniora-samfunnsfag , ett for MNT-fagene og ett for helse-fagene, så kan den faglige koordineringen ivaretas av fakultetsledelsen. Rektoratets oppgaver kan da ivareta mer tverrgående oppgaver som forskning & innovasjon, utdanning,

formidling & samfunnskontakt. Vi snakker da om en rektor og 2-3 viserektorer. Sammen med de tre dekanene kan dette utgjøre et lederteam for universitetet.

Vennlig hilsen

Morten Hald
Dekan NT-fak